

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

(підпис)

Л.Л. Носач

(ініціали та прізвище)

« » 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Міжнародна економіка

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 292 «Міжнародна економіка»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Міжнародна економіка»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019 рік

Робоча програма Міжнародна економіка
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 292 «Міжнародна економіка»
освітньою програмою «Міжнародна економіка»

« 14 » липня 2019 р., – 14 с.

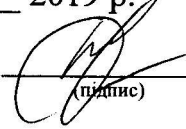
Розробник: Попов О. С. доцент, к.е.н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Давидова І. О.
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>292 «Міжнародна економіка»</u> (код і найменування) Освітня програма <u>«Міжнародна економіка»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Цикл загальної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання (РР)		Семестр
<u>контрольна робота на затверджену тему</u> (назва)		<u>6-й</u>
Загальна кількість годин – $64^*/180 = 0,55$		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7,25		<u>40</u> годин
		Практичні, семінарські*
		<u>24</u> години
		Лабораторні*
	<u> </u> годин	
	Самостійна робота	
	<u>116</u> годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 $64/116 = 0,55$

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних відносин.

Завдання: вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції, набуття вмінь використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальні та специфічні принципи міжнародних економічних відносин;
- світовий ринок, його структуру та ключові характеристики;
- методи регулювання міжнародних економічних відносин;
- міжнародні ринки робочої сили і капіталу;
- світову валютну систему;
- міжнародні інвестиції.

вміти:

- використовувати набуті знання в процесі зовнішньоекономічної діяльності;
- орієнтуватися в світовій валютній системі та валютному ринку України;
- правильно обирати форми зовнішньоекономічної діяльності для заданого підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Вступ до фаху та історія міжнародних відносин Міжнародні економічні відносини Економічний аналіз	Міжнародні стратегії економічного розвитку Економіка Європейського союзу

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»

Еволюція міжнародної економіки як науки. Об'єкт та предмет курсу. Загальна характеристика міжнародних економічних відносин. Методи та функції міжнародної економіки як науки та навчального курсу.

Тема 2. Міжнародна економічна система

Сучасний світ і середовище міжнародної економіки. Еволюція світового ринку та міжнародної економіки. Зміст міжнародної економіки. Структура міжнародної економіки. Рух міжнародної економіки: форми, напрямки, чинники. Матеріальні основи розвитку міжнародної економіки. Соціально-економічні основи розвитку міжнародної економіки.

Тема 3. Національні економіки та їх взаємодія

Систематизація країн світу за регіональною, організаційною ознаками та рівнем економічного розвитку. Економічно розвинуті країни світу. Країни з перехідною економікою. Національна економіка України: загальне та особливе. Країни, що розвиваються. Нові індустріальні країни. Механізми взаємодії національних економік країн світу.

Тема 4. Міжнародна економічна діяльність

Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та форми. Міжнародне виробництво і міжнародний бізнес. Міжнародна торговельна діяльність. Іноземна інвестиційна діяльність. Фінансова діяльність. Міжнародне виробництво і міжнародний бізнес.

Тема 5. Теорія міжнародної торгівлі

Концепції меркантилізму, протекціонізму і фритредерства. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Теорія порівняльних переваг Д. Рікардо. Теорія порівняльної наділеності факторами Хекшера-Оліна. Парадокс В. Леонтьєва. Теорема Столпера-Самуельсона. Теорія життєвого циклу товару. Теорія конкурентних переваг М. Портера. Нефакторні теорії міжнародної торгівлі. Ціноутворення в міжнародній торгівлі. Міжнародна торгівля і розподіл доходів. Міжнародна торгівля та економічне зростання.

Тема 6. Світовий ринок товарів і послуг

Світовий ринок: сутність та структура. Види і показники міжнародної торгівлі. Основні види посередницьких операцій. Зовнішня торгівля України: географічна і товарна структура. Географічна і товарна структура світового ринку.

Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін

Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми. Основні форми і канали передачі технологій. Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами.

Тема 8. Міжнародна торгова політика

Торгова політика: сутність, напрямки, інструменти. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Мито, його види та функції. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування, види ліцензій. Квотування, види квот. Демпінг. Види демпінгу. Експортні субсидії. СОТ та її роль у регулюванні міжнародних торговельних відносин. Сучасна міжнародна торгова політика.

Тема 9. Світовий фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок, його структура і функції. Сутність та причини міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу руху капіталу. Світова фінансова криза як форма прояву глибинних суперечностей міжнародної економіки початку ХХІ-го сторіччя.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2.

Тема 1. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Міжнародний ринок прямих іноземних інвестицій. Теорії прямого іноземного інвестування. Форми і методи прямого іноземного інвестування. Транснаціональні корпорації: суть, критерії та еволюція. Міжнародна інвестиційна діяльність України. Форми і методи регулювання інвестування на національному та міжнародному рівнях.

Тема 2. Міжнародне портфельне інвестування

Теорії портфельного інвестування. Структура портфельних інвестицій. Основні портфельні інвестори. Міжнародні портфельні інвестиції в Україні. Ринок цінних паперів та його інструменти.

Тема 3. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредитування. Форми міжнародного кредитування. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Україна в міжнародних кредитних відносинах. Проблема зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення.

Тема 4. Світовий ринок праці

Особливості формування та розвитку світового ринку праці. Світові центри тяжіння робочої сили. Роль і місце міжнародних організацій у регулюванні світового ринку праці.

Тема 5. Міжнародна трудова міграція

Сутність і види міжнародної трудової міграції. Економічні та соціальні причини міжнародної трудової міграції. Наслідки міжнародної трудової міграції для мігрантів, приймаючих країн та країн-донорів. Україна у світових міграційних процесах. Регулювання міжнародних міграційних процесів.

Тема 6. Теорії валютних курсів

Поняття валюти та її види. Резервні валюти. Валютний курс. Валютний

паритет. Фактори, що впливають на валютний курс. Теорії валютного курсу. Конвертування валют та його види. Режим валютного курсу. Валютно-курсові проблеми монетарної політики у сучасних умовах.

Тема 7. Світовий валютний ринок

Сутність, структура та функції світового валютного ринку. Валютні операції та їх основні види. Міжнародні валютно-фінансові організації та їх роль. Валютний ринок України та особливості його функціонування. Основні центри торгівлі валютою.

Тема 8. Світова валютна система

Поняття валютної системи та її структура. Основні елементи національної та світової валютної системи.. Еволюція світової валютної системи. Регіональні валютні системи. Становлення валютної системи України. Європейська валютна система.

Тема 9. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Сутність та структура платіжного балансу. Економічна рівновага платіжного балансу. Фактори впливу на стан платіжного балансу. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка. Регулювання платіжного балансу.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
Модуль 1					
Змістовний модуль 1					
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»	4	2			2
Тема 2. Міжнародна економічна система	8	3	1		4
Тема 3. Національні економіки та їх взаємодія	9	3	1		5
Тема 4. Міжнародна економічна діяльність	9	3	1		5
Тема 5. Теорія міжнародної торгівлі	9	3	1		5
Тема 6. Світовий ринок товарів і послуг	10	3	1		6
Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	9	3	1		5
Тема 8. Міжнародна торгова політика	7	2			5
Тема 9. Світовий фінансовий ринок	7	2			5
Модульний контроль	8		2		6
Разом за змістовним модулем 1	80	24	8	0	48
Змістовний модуль 2					
Тема 10. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	8	2	2		4
Тема 11. Міжнародне портфельне інвестування	8	2	2		4
Тема 12. Міжнародний кредит	8	2	2		4
Тема 13. Світовий ринок праці	8	2	1		5
Тема 14. Міжнародна трудова міграція	8	2	1		5
Тема 15. Теорії валютних курсів	8	2	1		5
Тема 16. Світовий валютний ринок	8	2	1		5
Тема 17. Світова валютна система	7	1	1		5
Тема 18. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	7	1	1		5
Індивідуальне завдання	22		2		20
Модульний контроль	8		2		6
Разом за змістовним модулем 2	100	16	16	0	68
Контрольний захід					
Усього годин	180	40	24	0	116

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні тенденції світового господарства	1
2	Відкритість економік країн світу	1
3	Міжнародний поділ праці	1
4	Міжнародна торгівля, ч. 1	1
5	Міжнародна торгівля, ч. 2	1
6	Міжнародна торгівля, ч. 3	1
7	Модульний контроль № 1	2
8	Міжнародний рух капіталу	2
9	Міжнародна міграція населення	2
10	Транснаціональні корпорації у світовому господарстві	2
11	Міжнародна валютна система	2
12	Міжнародне кредитування	2
13	Євроінтеграція України	2
14	Індивідуальне завдання	2
15	Модульний контроль № 2	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»	2
2	Тема 2. Міжнародна економічна система	4
3	Тема 3. Національні економіки та їх взаємодія	5
4	Тема 4. Міжнародна економічна діяльність	5
5	Тема 5. Теорія міжнародної торгівлі	5
6	Тема 6. Світовий ринок товарів і послуг	6
7	Тема 7. Міжнародний науково-технологічний обмін	5
8	Тема 8. Міжнародна торгова політика	5
9	Тема 9. Світовий фінансовий ринок	5
10	Підготовка до змістового модуля 1	6
11	Тема 10. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	4
12	Тема 11. Міжнародне портфельне інвестування	4
13	Тема 12. Міжнародний кредит	4
14	Тема 13. Світовий ринок праці	5
15	Тема 14. Міжнародна трудова міграція	5
16	Тема 15. Теорії валютних курсів	5
17	Тема 16. Світовий валютний ринок	5
18	Тема 17. Світова валютна система	5
19	Тема 18. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	5
20	Виконання індивідуального завдання	20
21	Підготовка до змістового модуля 2	6
	Разом	116

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, за затвердженою тематикою.

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, проміжний, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування здобувачів за основними розділами курсу у паперовій або електронній формі.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту, що являє собою тестування здобувачів за усіма розділами курсу у паперовій або електронній формі..

Семестровий контроль – іспит.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,5	12	0...6
Робота на практичних заняттях	2...3	6	12...18
Модульний контроль	6...20	1	12...20
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,5	8	0...4
Робота на практичних заняттях	2...3	6	12...18
Виконання і захист РР	12...14	1	12...14
Модульний контроль	6...20	1	12...20
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного контролю й за наявності допуску до іспиту. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді тестування за темами курсу.

Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- світовий ринок, його структуру та ключові характеристики;
- методи регулювання міжнародних економічних відносин;
- міжнародні ринки робочої сили і капіталу;
- світову валютну систему;
- міжнародні інвестиції.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- використання набутих знань в процесі зовнішньоекономічної діяльності;
- орієнтація в світовій валютній системі та валютному ринку України;
- правильне обрання форми зовнішньоекономічної діяльності для заданого підприємства.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати всі практичні завдання, індивідуальне завдання та здати тестування під час двох модульних контрольних робіт. Знати світовий ринок, його структуру та ключові характеристики. Уміти використовувати набуті знання в процесі зовнішньоекономічної діяльності.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, виконати всі практичні завдання, індивідуальне завдання та здати тестування під час двох модульних контрольних робіт. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отримані знання в процесі аналізу поставленої проблеми, тобто застосовувати отримані знання на практиці, вміти орієнтуватися в світовій валютній системі та валютному ринку України, розрізняти методи регулювання міжнародних економічних відносин, особливості міжнародні ринки робочої сили і капіталу.

– **Відмінно (90-100).** Виконати всі практичні завдання, на відмінно здати тестування під час двох модульних контрольних робіт та індивідуальне завдання, активно брати участь у спілкуванні на лекційних заняттях. Досконально знати всі теми, засвоїти все вміння та вміти застосувати теоретичний матеріал для якнайкращого розв'язання завдань, що виникають у практичних ситуаціях при обранні форми зовнішньоекономічної діяльності заданого підприємства, знати особливості світової валютної системи та міжнародних інвестицій.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В. М. Варталян, О. С. Попов, О. О. Кім ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Х. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2013. – 243 с .

2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Д. С. Ревенко, В. О. Либа, О. С. Попов, О. О. Шатравка ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Харків. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2017. – 89 с.

3. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни Міжнародна економіка / В.М. Варталян, О.С. Попов, М.А. Голованова, В.Л. Петрик. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т "Харк. авіац. ін-т", 2013. – 37 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини: Підручник.- К.: Кондор, 2005. – 266 с.

2. Дещинський Л.Е. Міжнародні відносини України: історія і сучаність: Навч. посібник. – Л.: Видавництво "Бескид Біт", 2004. – 320 с.

3. Международная экономика / В.Д. Кравченко, Д.Д. Узун. – Консп. лекций. – Харьков: Нац. аэрокосм, ун-т; 2003 – 121 с.

4. Міжнародна економіка: Навч. посібник для вузів / Під ред. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 672 с.

5. Пугель Т.А., Линдерт П.Х. Международная экономика: Учеб.; пер. с англ. – М.: Дело и Сервис, 2003. – 800 с.

Допоміжна

1. Кудров, В. М. Мировая экономика [Електронний ресурс] / В. М. Кудров. – М. : Юстицинформ, 2009. – 512 с.

2. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Под ред. Л.С. Голопатюка. – К.: Освіта України, 2005. – 404 с.

3. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб.: гриф МОН України / Л. А. Віднійчук-Вірван. – Львів. – Магнолія 2006, 2007. – 214 с.

4. Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Либідь, 2005. – 720 с.

5. Світова економіка : підручник: гриф МОН України / ред. С. В. Головка. – Київ. – Либідь, 2007. – 640 с.

6. Світова організація торгівлі : підруч. / С. Г. Осика, В. Т. Пятницький ; Київський нац. торговельно-економічний ун-т; Центр досліджень СОТ, розвитку торгового права і практики . – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. – К.І.С., 2004. – 516 с.

7. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 392 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронний ресурс: An official website of the European Union https://ec.europa.eu/info/index_en
2. Електронний ресурс: European Bank for Reconstruction and Development <http://www.ebrd.com>
3. Електронний ресурс: Global Financial Data <http://www.globalfinancialdata.com>
4. Електронний ресурс: International Labour Organization <https://www.ilo.org>
5. Електронний ресурс: International Monetary Fund <http://www.imf.org>
6. Електронний ресурс: OECD <http://www.oecd.org>
7. Електронний ресурс: Statistical Database - United Nations Economic Commission for Europe <https://w3.unece.org/PXWeb/en>
8. Електронний ресурс: Trading economics <http://www.tradingeconomics.com/>
9. Електронний ресурс: UNCTADStat <https://unctadstat.unctad.org/EN/>
10. Електронний ресурс: World Bank Group Finances <https://finances.worldbank.org>
11. Електронний ресурс: World Bank Group <http://www.worldbank.org>
12. Електронний ресурс: World Trade Organization <http://www.wto.org>
13. Електронний ресурс: Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Електронний ресурс: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Електронний ресурс: Національний банк України www.bank.gov.ua
16. Електронний ресурс: Організація об'єднаних націй <http://www.un.org>
17. Електронний архів: Міжнародна економіка. Конспект лекцій